

РЕЦЕНЗИЯ

от Проф. Галина Стамова Чанева, дм

Ръководител на катера „Здравни грижи“ при ФОЗ на МУ -София

Определена за член на Научното жури със Заповед № Р-109-647 от 21.12.2018 г. на Ректора на МУ „Проф. Д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна

Относно: Процедура за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ на Мариана Вескова Желязкова – докторант на самостоятелна форма на обучение

на тема:

Съвременни подходи при оказване на здравни грижи за деца със захарен диабет в училищна възраст

по област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, научна специалност „Управление на здравните грижи“.

Дисертационният труд разработен от Мариана Желязкова разглежда проблемите на децата със захарен диабет в училищна възраст. Захарният диабет е социално значимо заболяване, което има съществено отражение върху качеството на живот не само на пациента, но и върху цялото семейство. Оказването на комплексни и качествени грижи за децата със захарен диабет са от съществено значение за тяхното правилно развитие и осигуряването на възможности за пълноценен начин на живот. Докторантката поставя акцент на значимостта на здравните грижи за

децата и техните семейства, както и на ролята и компетенциите на медицинската сестра в организацията на лечебния процес и грижите за деца в училищна възраст, на които е поставена диагноза захарен диабет.

Дисертационният труд е структуриран в 176 страници и включва пет глави: първа глава – Литературен обзор; втора глава – Цел, задачи и методика на проучването; трета глава – Резултати и обсъждане; четвърта глава – Модел за предоставяне на качествени здравни грижи при деца със захарен диабет; глава пета - изводи, препоръки и приноси.

В първа глава са представени исторически сведения за заболяването захарен диабет. Докторантката описва социалната значимост и епидемиологията на захарния диабет тип 2 в детска възраст. Акцент е поставен върху спецификата на медико-социалните предпоставки за възникване на захарен диабет тип 1 и тип 2 при деца в училищна възраст. Обстойно е характеризирана ролята на диабетните организации и сдружения на институционално ниво за подпомагане на семействата и пациентите за справяне с болестта. Описани са дейностите за профилактика и лечение на захарен диабет при деца в училищна възраст, както и съвременните подходи при оказване на здравни грижи за деца със захарен диабет в училищна възраст.

Целта и задачите на разработения дисертационен труд са формулирани конкретно и ясно, като са насочени към проучване и оценка на грижите за деца със заболяването захарен диабет в училищна възраст.

В проучването са включени 4 070 респонденти - деца на възраст 14-18 години, медицински специалисти, родители на деца с установено заболяване захарен диабет, родители на деца , при които не са установени

здравословни проблеми. Проучването е проведено в три града – гр. Варна, гр. София и гр. Сливен.

Използваните методи са: документален, социологически и статистически. Разработени са 5 анкетни карти: за проучване мнението на здрави деца, за родители на здрави деца, за родители на деца със заболяване захарен диабет, за общопрактикуващи лекари, за училищни медицински сестри.

Резултатите от проведеното проучване са представени нагледно и аналитично в трета и четвърта глава. Дисертационният труд съдържа 38 фигури и 9 таблици. Използваната литература включва 160 източника, от които 30 са на български език и 130 на латиница.

Данните от изследванията показват, че около половината от медицинските специалисти (48,50 % - общопрактикуващи лекари и 42,70 % - училищни медицински сестри) посочват, че информацията за захарния диабет при децата е достъпна и достатъчна. Едни от най-често срещаните усложнения са нефропатия, ретинопатия и комбинацията на полинефропатия с ретинопатия. Ролята на училищната медицинска сестра е важна при децата на възраст 14-18 г., защото те прекарват по-голямата част от ежедневието си в учебните заведения, където е необходимо да се акцентира върху здравето, превенцията и предпазването от някои заболявания.

Получените резултати са представени от докторантката аналитично и синтетично. Използван е подходящ научен стил и език за анализиране на изследваните проблеми при децата в училищна възраст.

Приносите на дисертационния труд са следните:

- Проучени се задълбочено здравни грижи за деца със захарен диабет в училищна възраст
- Проучена е информираността на родители и деца по отношение на заболяването „Захарен диабет“ в училищна възраст
- Направен е задълбочен анализ на потребностите от обучение в областта на контрола и профилактиката на заболяването „Захарен диабет“
- Разработен е Модел за интегрирана здравна грижа за диабетно болни деца и юноши
- Определена е ролята на училищната медицинска сестра за профилактика и превенция на захарния диабет тип 2 при децата на възраст от 14 до 18 г.

Мариана Вескова Желязкова е асистент в Катедра „Здравни грижи“ на Филиал Сливен при МУ „Проф. Д-р П. Стоянов“ – Варна от 2013 година. Ас. Мариана Желязкова се дипломира като медицинска сестра през 1982 година в ИПЗКССО –гр. Сливен. По-късно завършва специалност „Социални дейности“ във ВУ „Св.Св. Кирил и Методи“. В МУ „Проф. Д-р П. Стоянов“ гр. Варна завършва магистърска програма по „Управление на здравните грижи“ и специализация по „Обществено здравеопазване“.

Мариана Желязкова работи като медицинска сестра в отделение по трансфузионна хематология и отделение по лицево-челюстна хирургия на МБАЛ „Д-р Ив. Селимински“ и като старша медицинска сестра на хирургично отделение и УНГ отделение на МБАЛ – Сливен към ВМА – София.

Авторефератът на дисертационния труд съдържа основните елементи на проведеното от докторантката изследване. Основните резултатите са нагледно представени и анализирани. Докторантката представя три публикации, свързани с темата на дисертационния труд, на които тя е първи автор.

В заключение считам, че разработеният от ас. Мариана Вескова Желязкова дисертационен труд на тема: „Съвременни подходи при оказване на здравни грижи за деца със захарен диабет в училищна възраст“ има съществени приноси и показва задълбочените интереси на докторантката по отношение на захарния диабет при децата в училищна възраст.

Давам положителна оценка на разработения дисертационен труд от Мариана Вескова Желязкова и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да вземат решение за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, научна специалност „Управление на здравните грижи“.

28.02.2019

София

Рецензент:

Проф. Г. Чанева, дм